

ФИЛОЛОГИЧЕСКИТЕ НАУКИ

Синтаксис: структура, семантика, функция

К.ф.н. Бухінська Т.В., к.ф.н. Гладкоскок Л.Г.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна

ДОВЖИНА РІЗНИХ ПІДКЛАСІВ РЕЧЕНЬ У НАУКОВОМУ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ СТИЛЯХ

У всіх стилях визначальним критерієм розуміння тексту є довжина речень. Розмір речення в німецькій мові вимірюється, зазвичай, кількістю слів у ньому. Відомо, що речення з меншою кількістю слів є більш зрозумілими. Розмір речення у великій мірі залежить від цільової групи, тобто читацької аудиторії, а також від тематики тексту. Тому логічним видається, що в текстах, які розраховані на широке коло читачів, наприклад в газетах та журналах, будуть зустрічатись переважно короткі речення.

У німецькій пресі оптимальними для загального розуміння вважаються речення в яких не більше 9 слів. У наукових текстах, на думку деяких дослідників, ця цифра може коливатися від 25 до 29 слів.

Матеріалом нашого дослідження слугували публіцистичні тексти з німецькомовних газет і журналів, в яких досліджувались рубрики: політика, економіка, наука, техніка та культура; а також наукові тексти різних галузей медицини: кардіологія, онкологія, судинна медицина, гінекологія, психосоматика, а також журнали для пацієнтів. В текстах до уваги брались всі речення, послідовності, відокремлені одна від одної крапкою, запитальним або окличним знаками. Всі речення розподілені за розміром на чотири підкласи: а) короткі (1- 10 слів) – КР; б) середні (11-30 слів) – СР; в) довгі (31-60 слів) – ДР; г) наддовгі (більше 60 слів) – НДР.

Наше основне завдання у даному дослідженні – з'ясувати наскільки відрізняється середня довжина різних підкласів речень в публіцистичному та науковому стилях. Проте, спочатку варто вирахувати середню довжину різних підкласів речень окремо по досліджуваним рубрикам кожного стилю (див. табл.1-4).

Таблиця 1

Середня довжина різних підкласів речень у публіцистичних текстах

	КР	СР	ДР	НДР	Середня довжина
Політична рубрика	6.82	17.47	36.79	67.0	15.03
Економічна рубрика	6.83	17.67	37.82	-	15.10
Наукова рубрика	6.57	17.68	36.38	64.33	14.30
Рубрика техніки і культури	6.59	18.46	38.29	68.50	16.27

Розглянувши таблицю 1, ми бачимо, що середня довжина речень у всіх рубриках публіцистичних текстів відрізняється від оптимального розміру речень (9 слів) і коливається від 14.30 до 16.27. Найкоротшою середня довжина речень є в текстах наукової рубрики, найдовшою – в текстах рубрики техніки та культури. Отже, ми можемо припустити, що найскладнішими для сприйняття та розуміння будуть статті з техніки та культури.

Таблиця 2

Середня довжина різних підкласів речень у медичних текстах

	КР	СР	ДР	НДР	Середня довжина
кардіологія	8.4	21	39	65.1	24.5
онкологія	8.7	18.4	40	68	22.2
судинна медицина	7.5	20	38	-	24.5
гінекологія	7.5	18.2	38.3	-	19.7
психосоматика	7.08	17.9	35.8	-	15.3
журнали для пацієнтів	7.8	17.7	34.6	-	16.8

Середня довжина речень різних підкласів у досліджуваних медичних текстах істотно відрізняється в різних галузях медицини. Найменший показник середньої довжини різних підкласів у текстах із психосоматики (15.3), найвищий – у текстах з кардіології і судинної медицини (24.5).

Порівнюючи середню довжину всіх рубрик публіцистичних текстів та текстів різних галузей медицини, можна стверджувати, що найпростішою для сприйняття є наукова рубрика публіцистичних текстів (14.3), а найскладнішими будуть тексти з кардіології та судинної медицини (24,5).

Подані у таблицях 1 і 2 показники середньої довжини речень є абсолютними величинами і не можуть показати речення якого розміру переважають у різних галузях медицини та рубриках публіцистики. Результати щодо спряженості між ознаками «тип тексту» та «розмір речення» можна отримати, провівши розрахунки за допомогою критерію χ^2 .

Таблиця 3

Значення χ^2 (для табл.1)

	КР	СР	ДР	НДР
Політична рубрика				4.28
Економічна рубрика		8.52	24.26	
Наукова рубрика				3.17
Рубрика техніки і культури				4.16

За результатами обчислень значень χ^2 (для табл. 1) виявлено зв'язок між ознаками «Економічна рубрика» і «СР», «ДР», а також «Політична рубрика», «Наукова рубрика» і «Рубрика Техніки і культури» з «НДР». Найвищий ступінь взаємозв'язку показали ознаки «Економічна рубрика» і «ДР». У медичних текстах найбільший зв'язок встановлено між ознаками «Психосоматика» і «КР», «Кардіологія» і «ДР». Певний зв'язок виявили також ознаки «Кардіологія» і «НДР», «Онкологія» і «СР», «НДР», «Судинна медицина» і «ДР», «Гінекологія» і «СР», «Психосоматика» і «КР», а також «Журнали для пацієнтів» і «КР», «СР».

Таблиця 4

Значення χ^2 (для табл.2)

	КР	СР	ДР	НДР
кардіологія			105.52	37.48
онкологія		16.57		5.48
судинна медицина			21.47	
гінекологія		11.75		
психосоматика	246.49			
журнали для пацієнтів	14.02	10.6		

Порівняння розміру речень у публіцистичних та медичних текстах показує, що середня довжина всіх речень у публіцистичних творах на 0.51 слова менша, ніж середній показник довжини речень у медичних текстах (див. табл. 5). У публіцистиці абсолютна середня довжина речення складає 32.2 слова, а в медичних текстах – 32.71. Різниця абсолютних довжин є зовсім незначною.

Таблиця 5

Середня довжина різних підкласів речень у публіцистичних та медичних текстах

	КР	СР	ДР	НДР	Середня довжина
Медичні тексти	7.83	18.86	37.6	66.55	32.71
Публіцистика	6.73	17.74	37.41	66.95	32.2

Провівши дистрибутивно-статистичний аналіз порівняльного вивчення розміру речень у двох стилях ми отримали досить незначну суму χ^2 . Проте, дані результати показують, що для медичних текстів більш притаманні короткі та середні речення, а для публіцистики – наддовгі речення.

Таблиця 6

Значення χ^2 (для табл.5)

	КР	СР	ДР	НДР
Медичні тексти	0.05	0.01		
Публіцистика				0.03

Висновок. Отже, ми бачимо переважання у текстах з кардіології довгих та наддовгих речень, а у текстах із психосоматики та журналах для пацієнтів – коротких речень. Речення у текстах економічної рубрики публіцистики містять найбільше середніх та довгих речень.

Порівнюючи розмір речень у двох стилях, попри те, що середня довжина речень у них майже однакова, за розміром вони досить різні: чітко вирізняється схильність медичних текстів до коротких за розміром речень, а публіцистичних - до наддовгих.

Література:

1. Левицкий В.В. Квантитативные методы в лингвистике. Черновцы: Рута, 2004. 190с.
2. Altmann, G. Verteilungen der Satzlängen. *Schulz, K.-P. Glottometrika.* Bochum: Brockmeyer, 1988. S. 147-169
3. Wolf Schneider: *Deutsch für Profis: Wege zu gutem Stil.* 14. Auflage. Goldmann, München, 2001. S. 90.